

Consultatieverslag

Onderwerp

Verordening lokaal eigendom

Datum

5 mei 2026

Documentnummer

C2363660/6314438

Auteur

Telefoon

Email

PvDriel@brabant.nl

1. Onderwerp

Op 7 november 2025 is in Provinciale Staten een motie aangenomen die ziet op het vaststellen van een verordening lokaal eigendom uiterlijk in Q2 van 2026. Artikel 6.12, derde lid van de Energiewet die op 1 januari 2026 in werking is getreden, biedt daarvoor de grondslag. Binnen de grenzen van dit artikel leggen Provinciale Staten in de verordening regels vast over lokaal eigendom waar geadresseerden aan zijn gehouden. De regels gelden voor producenten van energie uit hernieuwbare bronnen en kunnen alleen een motiveringsplicht inhouden over de wijze waarop de producent zich heeft ingespannen lokaal eigendom te bevorderen. Provinciale Staten kunnen in dat kader bepalen om welke hernieuwbare bronnen het gaat, vanaf welke capaciteit (aantal megawatt MW) de verordening geldt, welke kring van partijen gevestigd in de nabije omgeving moet worden benaderd door de producent en welke onderbouwing en bewijslast geldt voor de motiveringsplicht.

2. Doel consultatie

Het doel van de consultatie is om de partijen waarvoor de regels uit de Verordening lokaal eigendom zullen gaan gelden en partijen die hier anderszins mee te maken kunnen krijgen, vooraf te betrekken bij het maken van een aantal keuzes ten aanzien van de in de verordening op te nemen regels. Op deze wijze wordt vooraf gesondeerd wat wel of niet werkbaar en uitvoerbaar is voor partijen die met de verordening lokaal eigendom te maken krijgen.

3. Betrokkenen bij consultatie

Voor het bepalen van de doelgroep van de consultatie is gekeken naar de vraag voor wie de verordening veel impact zal hebben. Dat zijn primair de producenten van energie uit hernieuwbare bronnen waarvoor de motiveringsplicht rechtstreeks geldt, maar indirect ook de kring van partijen in de nabije omgeving die door de producent benaderd moet worden. Vanwege het uitgangspunt zoveel als mogelijk aan te sluiten bij de model-verordening Lokaal Eigendom van de NPRES/VNG (verder te noemen: de model-verordening), die vooralsnog alleen ziet op lokaal eigendom voor de duurzame energiebronnen wind en zon, richt de consultatie zich daarom tot de brancheverenigingen uit die sectoren, zowel aan de kant van de producenten als aan de kant van de kring van partijen in de nabije omgeving. Derhalve zijn in deze specifieke consultatieronde betrokken:

- NedZero, de branchevereniging voor windenergie;
- Holland Solar, de branchevereniging voor bedrijven die actief zijn in de zonne-energiesector;
- De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) deze bundelt grote en kleine brancheorganisaties en individuele bedrijven die actief zijn op het gebied van duurzame energie;
- De belangenvereniging voor omwonenden Windturbines (NLVOW);
- Energie Samen, de landelijke koepel en belangenorganisatie van alle energiegemeenschappen;
- MKB-Nederland, vereniging voor het midden- en kleinbedrijf.

Daarnaast zijn ook de vier RES-regio's Noordoost Brabant, West-Brabant, Metropoolregio Eindhoven en Hart van Brabant geconsulteerd. Niet alleen vanwege de in deze regio's gemaakte afspraken inzake lokaal eigendom maar ook vanwege afstemming tot verordeningen lokaal eigendom die op gemeentelijk niveau worden vastgesteld.

4. Proces consultatieronde

NedZero, Holland Solar, de NVDE, de NLVOW, Energie Samen en MKB-Nederland zijn alle telefonisch benaderd door de provincie voorafgaand aan het verzenden van de consultatiebrieven op 18 december 2025. In dit telefoongesprek heeft de provincie de consultatieronde mondeling toegelicht. De benaderde partijen hebben aan de provincie de gegevens van de contactpersoon uit hun organisatie doorgegeven die de toe te sturen consultatiebrief in behandeling neemt en zorgdraagt voor een reactie op de consultatiebrief. Alle betrokkenen gaven aan de consultatiebrief per e-mail te willen ontvangen. De provincie heeft aangekondigd de consultatiebrieven per e-mail op 18 december 2025 te verzenden en uiterlijk op 29 januari 2026 een reactie te willen ontvangen. De op 18 december 2025 verzonden consultatiebrieven zijn als bijlagen 1 tot en met 10 aan dit verslag gehecht.

De communicatie over de consultatiebrieven met de vier RES-regio's heeft plaatsgevonden via de bestaande overlegstructuur tussen de provincie en de regio's. Vanwege benodigde besluitvorming in de RES-regio's na 29 januari 2026 is met de RES-regio's afgesproken dat zij hun reactie uiterlijk in de eerste week van februari 2026 aanleveren.

In aanvulling hierop is naar aanleiding van de aandacht die Holland Solar op 27 januari 2026 zou besteden aan de consultatie, op verzoek van de voorzitter van BODE (Brabants Ontwikkelfonds Duurzame Energie), de consultatiebrief van Energie Samen op 21 januari 2026 met de voorzitter van BODE gedeeld.

Naar aanleiding van de consultatie van NedZero, is op verzoek van RWE, een van de leden van NedZero, op 4 februari 2026 ten kantore van het provinciehuis, aan een drietal medewerkers van RWE een korte toelichting gegeven op de consultatieronde.

De provincie heeft de volgende consultatiereacties ontvangen:

- Een reactie van de NLVOW op 26 januari 2026;
- Een gezamenlijke reactie van de NVDE, Holland Solar, NedZero, Energie Nederland, Energy Storage NL en Energie Samen op 29 januari 2026 (verder te noemen: NVDE e.a.);
- Energiecoöperatie Meijerijstad op 29 januari 2026;
- RES Noordoost Brabant op 6 februari 2026;
- RES West-Brabant op 10 februari 2026;
- RES Metropoolregio Eindhoven op 10 februari 2026.
- REKS Hart van Brabant op 24 februari 2026;

Van MKB-Nederland is geen reactie ontvangen. Op 11 februari 2026 is aan MKB-Nederland een herinneringsmail gestuurd. Naar aanleiding daarvan is wederom geen reactie ontvangen.

Op 10 maart 2026 heeft een ambtelijk overleg plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de NVDE, NedZero en Energie Samen ten aanzien van de bewijslast van de motiveringsplicht. Omdat partijen in hun consultatiereactie aangaven hierover op korte termijn in overleg te treden met de NP RES, meenden wij de bewijslast uit de model-verordening niet meer zonder meer één op één over te kunnen nemen in de Brabantse verordening.

In het gesprek met de NVDE, NedZero en Energie Samen hebben wij ook de door de RES-regio's geadresseerde punten ten aanzien van de bewijslast meegenomen. Omdat deze helder waren geformuleerd en omdat de motiveringsplicht met bijbehorende bewijslast zich richt tot de producenten zijn de RES-regio's zelf hier niet meer op bevroegd.

De inzichten uit dit gesprek van 10 maart 2026 zijn verwerkt in onderdeel 6 Rode draad consultatiereacties, bij Uitgangspunt 4 van dit consultatieverslag.

5. Consultatievragen

Aan alle benaderde partijen is eenzelfde algemene consultatievraag gesteld over hoe zij aankijken tegen een vijftal in de consultatiebrief geformuleerde uitgangspunten die de provincie voornemens is te hanteren in de verordening lokaal eigendom. Deze uitgangspunten betreffen:

1. De verordening gaat vooralsnog alleen gelden voor de hernieuwbare bronnen zon en wind;
2. De verordening gaat gelden voor wind vanaf 15 tot 100 megawatt en voor zon vanaf 50-100 megawatt, zowel in het geval de provincie als bevoegd gezag optreedt als in het geval dat de provincie het bevoegd gezag aan de gemeente heeft overgedragen;
3. Voor het bepalen van de kring van partijen in de nabije omgeving wordt aangesloten bij partijen die zeggenschap hebben in een energiegemeenschap als bedoeld in de Energiewet. Voor zon zijn deze gevestigd in de gemeente waar de productinstallatie voor zon wordt gerealiseerd. Voor wind zijn deze gevestigd in de gemeente waar de productinstallatie wordt gerealiseerd en

daarnaast in de buurgemeente uitsluitend voor zover gelegen binnen een straal van tien keer de tiphoogte van de windturbine gemeten vanaf de voet van de turbine. Partijen moeten ook een binding hebben met de eigen gemeente waarin zij zijn gelegen.

4. De gegevens en bescheiden die als bewijslast dienen voor de motiveringsplicht worden overgenomen uit de model-verordening. Deze hebben betrekking op welke inspanningen zijn verricht door de producent om mede-eigendom te bevorderen, welk percentage mede-eigendom is overeengekomen en bij minder dan 50% wat daarvoor de redenen zijn en of er andere vormen van financiële participatie zijn overeengekomen. Voor een gedetailleerde beschrijving van de gegevens en bescheiden ter onderbouwing van de bewijslast wordt op deze plaats verwezen naar de consultatiebrieven die als bijlage aan dit verslag zijn gehecht.
5. Er wordt geen sanctiebepaling opgenomen. Een bestuursrechtelijke herstelsanctie zoals een last onder dwangsom als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht heeft de voorkeur.

Daarnaast zijn voor elke partij afzonderlijk nog bepaalde specifieke consultatievragen gesteld, gerelateerd aan de rol die zij spelen binnen het vraagstuk van lokaal eigendom.

Aan NedZero, de NVDE, Holland Solar, de NLVOW, Energie Samen en MKB-Nederland is specifiek gevraagd of zij zich voor de te benaderen kring van partijen en het bepalen van de nabije omgeving kunnen vinden in de criteria zoals beschreven in uitgangspunt 3.

Aan NedZero, de NVDE en Holland Solar is specifiek gevraagd of de bewijslast voor de motiveringsplicht zoals opgenomen in uitgangspunt 4 uitvoerbaar is voor producenten van wind- en zonneparken.

Aan de NLVOW, Energie Samen en MKB-Nederland is specifiek gevraagd of zij buiten de beschreven uitgangspunten onder 1 tot en met 5 nog onderwerpen missen en hier aanvullingen op hebben vanuit de optiek van de belangen die zij behartigen.

Aan de RES-regio's is specifiek gevraagd of zij het uitgangspunt delen dat de verordening ook van toepassing is als de provincie het bevoegd gezag voor een wind- of zonnepark overdraagt aan een gemeente. En of de aanvraag voor het wijzigen van een omgevingsplan of een buitenplanse omgevingsplanactiviteit dan het juiste moment is voor het indienen van de gegevens en bescheiden die als bewijslast voor de motiveringsplicht dienen. Als laatste is gevraagd of een last onder dwangsom als bestuurlijke herstelsanctie voor gemeenten uitvoerbaar is.

6. Rode draden uit de reacties en verwerking ervan

In Bijlage 1 bij dit consultatieverslag zijn de ingediende reacties samengevat en beantwoord. Daarin zijn eerst enkele algemene opmerkingen van de geconsulteerde partijen verwerkt. Daarna wordt de volgorde van de hierboven beschreven

uitgangspunten 1 tot en met 5 gevolgd. Bij de hieronder opgenomen weergave van de rode draden uit deze reacties en de verwerking daarvan in een verordening wordt dezelfde volgorde gehanteerd.

Algemene opmerkingen

Wij waarderen de zorgvuldig onderbouwde consultatiereacties van alle partijen waarin zij antwoord geven op onze consultatievragen.

Verschillende partijen uiten in zijn algemeenheid hun zorgen over het daadwerkelijk kunnen realiseren van lokaal eigendom. Behalve dat een sluitende businesscase moet kunnen worden gemaakt, adresseren zij dat partijen in de nabije omgeving van een wind- of zonnepark, niet altijd de bereidheid of het vermogen hebben toe te treden tot mede-eigendom en dat mede-eigendom op zichzelf ook niet altijd de gevreesde overlast en hinder voor de omgeving wegneemt. Wij erkennen dat de regels in de vast te stellen verordening daar niet direct de volledige oplossing voor bieden en hieraan slechts in een beperkte mate kunnen bijdragen. Wij realiseren ons ook dat flankerend beleid noodzakelijk blijft voor daadwerkelijke realisatie van mede-eigendom al dan niet via energiegemeenschappen en zullen daar richting 2030 ook op inzetten in de Brabantse aanpak lokaal eigendom, volgend uit het Energieperspectief 2050 Noord-Brabant. Deze laatste wordt opgeleverd in Q2 2026. Daarnaast blijft in project- en vergunningprocedures de beoordeling van onder meer het belang van een gezonde en veilige leefomgeving substantieel onderdeel uitmaken van het besluitvormingsproces.

Met de vaststelling van de verordening zijn Provinciale Staten gehouden aan het kader dat artikel 6.12, derde lid van de Energiewet daarvoor biedt. Zo brengen de regels in de vast te stellen verordening in tekst en toelichting tot uitdrukking dat het om een motiverings- en inspanningsverplichting gaat. Provinciale Staten kunnen niet tegemoet komen aan wensen en verzoeken van diverse geconsulteerde partijen om regels op te nemen in de verordening die strijdig zijn met het kader van artikel 6.12, derde lid Energiewet. Daarom kunnen bijvoorbeeld geen voorwaarden in de verordening worden opgenomen waaronder het wel of niet toelaatbaar is om af te wijken van 50% lokaal eigendom. Ook kunnen in de verordening geen specifieke regels worden opgenomen waaraan andere vormen van financiële participatie dan mede-eigendom moeten voldoen (zoals het beleggen in de vorm van risicodragende obligaties en het doen van afdrachten in een lokaal omgevingsfonds). Als laatste voorbeeld kunnen de regels voor lokaal eigendom uit de verordening ook geen betrekking hebben op stand-alone batterijen die los van een hernieuwbare energiebron rechtstreeks op het elektriciteitsnet worden aangesloten om het net te balanceren.

Verder zullen wij in de verordening regelen dat de motiveringsplicht zich richt tot initiatiefnemers voor de aanleg of uitbreiding van een installatie voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen, zullen wij in de toelichting duiden dat de motivering op een inspanningsverplichting en geen resultaatverplichting betrekking heeft en zullen wij in de toelichting uitleggen hoe de verordening zich verhoudt tot repowering en batterijopslag.

1. Hernieuwbare bronnen zon- en wind;

Wij constateren dat alle partijen zich kunnen vinden in het van kracht worden van de regels uit de verordening voor de hernieuwbare bronnen zon- en wind en dat partijen in meerderheid kunnen instemmen met het op een later moment toevoegen van andere hernieuwbare bronnen aan de verordening via de systematiek van de aanbouwregeling. Door partijen nu reeds ingebrachte inzichten in relatie tot andere hernieuwbare bronnen dan wind en zon, zullen wij bij toekomstige wijzigingen van de verordening betrekken. Wij waarderen het aanbod van partijen om op dat moment opnieuw met ons mee te willen denken.

2. Toepassingsbereik verordening;

De geconsulteerde partijen denken verschillend als het gaat om de te stellen boven- en ondergrenzen in aantal megawatt, die bepalend zijn voor welke wind- en zonneparken de regels uit de verordening gelden. Enerzijds stellen enkele partijen voor deze onder- en bovengrenzen los te laten om de regels uit de verordening niet alleen van toepassing te laten zijn op wind- en zonneparken van provinciaal belang (vanaf 15 c.q. 50 tot 100 megawatt), maar ook op kleinere wind- en zonneparken waarvoor de gemeenten het bevoegd gezag hebben en op windparken waarvoor het Rijk haar bevoegdheid overdraagt aan de Provincie. De RES regio's zijn echter verdeeld over de wenselijkheid de ondergrens los te laten en één van deze regio's staat zelfs op het standpunt dat de regels uit de verordening niet van toepassing zijn als gemeenten de bevoegdheid voor wind- en zonneparken van provinciaal belang overgedragen krijgen van de provincie.

Hoewel het momenteel niet actueel is dat de provincie de bevoegdheid van het Rijk overgedragen krijgt voor een windpark van nationaal belang, zijn wij bereid voor het geval dit zich wel zou kunnen voordoen in de toekomst, de bovengrens voor windparken in de verordening van 100 megawatt of meer los te laten. Hoewel niet gevraagd, doen wij dit dan ook voor zonneparken.

Omdat de regels uit de verordening lokaal eigendom zich richten tot ontwikkelaars en producenten van zon- en windparken vanaf 15 c.q. 50 megawatt, blijven deze regels gelden als de gemeenten het bevoegd gezag voor de ruimtelijke besluitvorming voor een wind- of zonneparken vanaf 15 c.q. 50 tot 100 megawatt overgedragen krijgen van de provincie. In dat geval zijn gemeenten gehouden deze regels uit de verordening in medebewind uit te voeren en te handhaven en mogen zij op grond van artikel 121 Gemeentewet geen eigen regels stellen die met de provinciale verordening in strijd zijn.

De ondergrens van 15 c.q. 50 megawatt voor wind- en zonneparken kunnen wij niet loslaten omdat wij niet in de bevoegdheid van de gemeenteraad kunnen treden op grond van artikel 6.12 lid 3 Energiewet een eigen verordening lokaal eigendom vast te stellen voor wind- en zonneparken waarvoor de ruimtelijke besluitvorming op grond van de Omgevingswet rechtstreeks aan gemeenten is toebedeeld.

3. Kring van partijen en nabije omgeving

Uit de consultatiereacties volgt overeenstemming om voor de kring van partijen

aan te sluiten bij die partijen die onderdeel uit kunnen maken van een energiegemeenschap zoals genoemd in artikel 2.4 van de Energiewet.

Over de afbakening van de nabije omgeving waarbinnen deze partijen gevestigd moeten zijn in relatie tot de product-installatie voor wind of zon wordt heel verschillend gedacht. Zowel voor wind als voor zon. Dit werpt voor ons de vraag op of deze nabije omgeving enkel binnen een bepaalde straal rond de product-installatie voor wind of binnen een bepaalde afstand van de buitengrens van de productinstallatie voor zon ligt ongeacht of deze straal of afstand een gemeentegrens overschrijdt. Of dat deze nabije omgeving binnen de volledige gemeente ligt waarbinnen de productinstallatie voor wind of zon is gevestigd en of daarnaast ook de volledige buurgemeente tot de nabije omgeving moet worden gerekend als een bepaalde straal rond de productinstallatie van wind of een bepaalde afstand gemeten vanaf het zonnepark een gemeentegrens overschrijdt.

Wij kiezen voor dat laatste. De nabije omgeving voor wind bestaat geografisch gezien uit de *volledige gemeente* waarin de productinstallatie voor wind is gelegen én uit de *volledige buurgemeente* als de straal van tien keer de tiphoogte gemeten vanaf de voet van de windturbine de grens met die buurgemeente overschrijdt. De nabije omgeving voor zon bestaat geografisch gezien uit de *gehele gemeente* waarbinnen de installatie is gelegen én de *gehele buurgemeente* als de buitengrens van de installatie is gelegen op minder dan 50 meter van de grens van die buurgemeente.

Daarbij realiseren wij ons dat de inspanningsverplichting van de producent c.q. ontwikkelaar een omvangrijk geografisch gebied kan bestrijken en daarmee ook een grote last met zich meebrengt. Een geografische beperking tot het gebied uitsluitend gelegen binnen de hierboven aangeduide straal of afstand voor wind en zon, ongeacht de gemeentegrens, achten wij te beperkt om robuust mede-eigendom te kunnen ontwikkelen. Daarnaast vinden wij het niet te rechtvaardigen dat binnen de gemeente waarin de installatie is gelegen een partij die buiten de aangeduide straal of afstand is gevestigd wel mee mag doen met lokaal eigendom en een partij die in de buurgemeente is gevestigd buiten de straal of afstand die de gemeentegrens overschrijdt niet. Daarom kiezen wij ervoor dat partijen gevestigd in de gehele buurgemeente benaderd moeten worden door de producent, als de aangeduide straal of afstand zowel voor wind als zon de grens met die buurgemeente overschrijdt.

Ook zullen wij in de verordening een beperking van deelname per participant opnemen om te voorkomen dat lokaal eigendom bij één enkele grote lokale partij terecht komt.

4. Bewijslast motiveringsplicht

Uit de consultatiereacties komt de behoefte naar voren voor een helder afwegingskader waarbij het voor de ontwikkelaar/producent duidelijk is wanneer deze aan zijn motiveringsplicht heeft voldaan. Daarom nemen wij artikel 3 lid 2 uit de modelverordening dat bepaalt wanneer in elk geval niet is voldaan aan de inspanningsverplichting om 50% lokaal eigendom te bereiken niet over. Wij zien

hierin geen meerwaarde omdat onduidelijk blijft wanneer dan wel is voldaan aan de inspanningsverplichting 50% lokaal eigendom te bereiken.

Artikel 4 uit de modelverordening die in positieve zin beschrijft aan welke vereisten de motiveringsplicht over de gepleegde inspanning moet voldoen is helder. In combinatie met artikel 5 uit de model-verordening over de in te dienen gegevens en bescheiden die moeten worden aangeleverd ter onderbouwing van deze motivering, bestaat er voor de ontwikkelaar/producent voldoende houvast om de motiveringplicht goed in te kunnen vullen. Deze bepalingen nemen wij daarom wel over uit de model-verordening. Hieruit kan de initiatiefnemer/producent afleiden hoe hij zijn motiveringsplicht moet invullen. Daarbij wordt de initiatiefnemer/producent de benodigde ruimte en flexibiliteit gegeven om maatwerk te leveren toegespitst op specifieke omstandigheden in een concrete situatie.

Wij begrijpen de behoefte van ontwikkelaars/producenten om op basis van een tussentijds voortgangsgesprek met het bevoegd gezag inzicht te krijgen of zij op de goede weg zitten met hun inspanningen lokaal eigendom te bevorderen. In aanvulling op de model-verordening zullen wij een dergelijk toetsmoment in de bepalingen van onze verordening opnemen. Wij laten de door de ontwikkelaar benaderde partijen daarbij aansluiten om ook die stem te horen.

Als uiteindelijk minder dan 50% lokaal eigendom wordt bereikt vragen wij de initiatiefnemer of producent ook een document te overleggen, namens de partijen die zijn benaderd, waaruit hun standpunt blijkt waarom lokaal eigendom niet van de grond is gekomen.

Voor het moment van indienen van de bewijslast blijven wij vasthouden aan het moment waarop de aanvraag voor een projectbesluit, wijziging omgevingsplan of BOPA wordt ingediend bij het bevoegd gezag.

In de toelichting bij de verordening zullen wij speciale aandacht besteden aan de vestiging van energiecoöperaties.

5. Bestuurlijke herstelsanctie

Wij constateren dat er consensus bestaat over het niet opnemen van een sanctiebepaling met een strafkarakter. Een bestuursrechtelijke herstelsanctie zoals een last onder dwangsom, gebaseerd op titel 5.3 van de Algemene wet bestuursrecht wordt als een aanvaardbaar alternatief gezien.

7. Terugkoppeling aan betrokkenen

De betrokken partijen die een consultatiebrief hebben ontvangen worden via het toezenden van dit consultatieverslag geïnformeerd over de wijze waarop hun inbreng in de consultatie wordt verwerkt bij het opstellen van een ontwerp-verordening en ontvangen ook een afschrift van de ontwerp-t-verordening die door Gedeputeerde Staten wordt vastgesteld en ter vaststelling wordt aangeboden aan Provinciale Staten.

8. Vervolgtraject

De ontwerp-verordening lokaal eigendom Noord-Brabant waarin de resultaten van de consultatie zijn verwerkt wordt via het beleidsoverleg met de gedeputeerde Energie door Gedeputeerde Staten in procedure gebracht en ter vaststelling aan Provinciale Staten aangeboden.

Gelet op de zorgvuldig onderbouwde consultatiereacties en een duidelijke beantwoording van de consultatievragen door de benaderde brancheverenigingen wordt de ontwerp-verordening niet meer ter inzage gelegd conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht voor het indienen van een zienswijze door belanghebbenden. Wij zien hier geen meerwaarde in omdat wij niet verwachten dat dit tot andere inzichten zal leiden dan de inzichten die uit de consultatiereacties van de brancheverenigingen en de RES-regio's volgen.

Bijlage 1 bij consultatieverslag: Samenvatting en beantwoording reacties

Algemene opmerkingen uit de consultatiereacties	
Geconsulteerde	Reactie
NLVOW	<p>Er bestaat geen noodzaak voor extra windturbines op land. Wind op zee is een alternatief. <i>Antwoord: Wij stellen het op prijs dat desondanks toch antwoord is gegeven op de gestelde consultatievragen.</i></p> <p>Lokaal eigendom kan alleen een rol spelen als een bepaald aantal zaken voorafgaand en juridisch afdwingbaar wordt geborgd. <i>Antwoord: Wij hebben zeker aandacht voor de hier genoemde zaken bij de ontwikkeling van windenergieprojecten. Deze zaken kunnen alleen niet in de verordening lokaal eigendom worden geregeld omdat hierin op basis van de Energiewet slechts regels kunnen worden opgenomen over de wijze waarop de producent motiveert hoe hij zich heeft ingespannen mede-eigendom te bevorderen. De regels in de verordening zien op mede-eigendom in juridische en financiële zin waarmee één van de door de NLVOW genoemde zaken, te weten het vereiste van daadwerkelijk zeggenschap, wordt ingevuld.</i></p> <p>Decentrale opwek biedt geen oplossing voor netcongestie en leveringszekerheid in perioden zonder zon en wind, waardoor energiegemeenschappen ook afhankelijk blijven voor een betrouwbare back-upvoorziening. <i>Antwoord: Wij delen deze visie. Dit staat echter los van de inspanningsverplichting lokaal eigendom te bevorderen.</i></p> <p>Bescherming van milieu, natuur en een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Noord-Brabant moet altijd voorop staan. <i>Antwoord: Wij delen deze visie. Dit staat echter los van de inspanningsverplichting lokaal eigendom te bevorderen.</i></p>
NVDE e.a.	<p>Projectontwikkelaars doen hun uiterste best om mede-eigenaarschap te geven aan inwoners in de directe omgeving van een zonne- of windpark. Desondanks is dit uitdagend omdat zij daarbij sterk afhankelijk zijn van de investeringsbereidheid van de lokale omgeving en omdat de business case van zonne- en windparken onder druk staat. Uit een participatieproces volgt soms ook dat inwoners de voorkeur geven aan andere vormen van financiële- en/of projectparticipatie boven mede-eigenaarschap. <i>Antwoord: Wij waarderen deze inspanningen van de projectontwikkelaars en hebben er begrip voor dat het desondanks uitdagend is omdat de lokale omgeving zelf niet altijd mede-eigenaarschap wil maar liever kiest voor andere participatievormen. Wij beogen projectontwikkelaars hierin te ondersteunen en te faciliteren met kennis en kunde, zoals met het Kader "Lokaal eigendom van opwekprojecten Provincie Noord-Brabant" van 1 april 2025 en de ondersteuning van BODE Support (Brabants Ontwikkelfonds Duurzame Energie). In het Energieperspectief 2050 dat op 15 januari is gepubliceerd en ter inzage heeft gelegen tot en met 26 februari 2026, staat een aantal concrete aanpakken beschreven tot 2030, die bijdragen aan versterking van het Brabantse Energiesysteem. Een van die aanpakken betreft de "Brabantse aanpak lokaal eigendom" waarin flankerend beleid wordt ontwikkeld om lokaal eigendom van de grond te krijgen, naast de vaststelling van deze verordening.</i></p>

	<p>Het is van belang in de verordening te benoemen dat het een inspanningsverplichting betreft omdat de Energiewet nadrukkelijk <u>niet</u> de mogelijkheid biedt een resultaatverplichting op te leggen.</p> <p><i>Antwoord: Wij geven hier gehoor aan omdat wij niet buiten het kader van de Energiewet mogen en willen treden.</i></p> <p>Het woord producent wordt gebruikt wat suggereert dat de verordening pas bij de exploitatie geldt. Waarschijnlijk wordt bedoeld dat de zaken qua bewijslast in de ontwikkelfase bij de ontwikkelaar/initiatiefnemer liggen. Producent en ontwikkelaar/initiatiefnemer zijn niet altijd dezelfde rechtspersonen. Er wordt om een zorgvuldige hantering van definities gevraagd.</p> <p><i>Antwoord: Artikel 6.12, derde lid Energiewet en de modelverordening hanteren beide de term 'producent'. Ook de Coöperatie Meijerijstad heeft ons er op gewezen dat 'producent/exploitant' enerzijds en 'initiatiefnemer/ontwikkelaar' anderzijds niet altijd dezelfde zijn en heeft ons verzocht de ontwikkelaar toe te voegen naast de term producent. Wij geven hier gehoor aan omdat wij beogen dat lokaal eigendom in de ontwikkelfase van een project al wordt bevorderd en niet pas in de exploitatiefase van het project. In de verordening hanteren wij daarom niet de term producent maar de term 'initiatiefnemer'. Deze term zullen wij in de toelichting nader duiden.</i></p>
RES Noordoost Brabant	<p>De verordening lokaal eigendom voorziet niet in een stimuleringskader om dit (via energiegemeenschappen) financieel en juridisch in te richten. Mogelijk kan dat nog (separaat) geregeld worden.</p> <p><i>Antwoord: Dat is juist. De verordening is niet het juiste instrument om een stimuleringskader in uit te werken. Zie ook ons antwoord hierboven bij de NVDE e.a.</i></p>
RES West-Brabant	<p>Het zoveel mogelijk aansluiten bij de modelverordening van wordt ondersteund.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennisgenomen.</i></p> <p>Gevraagd wordt in de verordening onderscheid te maken naar de volgende vormen van lokaal eigendom en naar de haalbaarheid en wenselijkheid van het percentage van 50% bij die vormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - functioneel eigendom van de duurzame energiebronnen - financieel eigendom van de duurzame energiebronnen - Beleggen in de vorm van risicodragende obligaties - Afdrachten in een lokaal omgevingsfonds <p><i>Antwoord: Artikel 6.12, derde lid Energiewet spreekt van mede-eigendom. Dit wil zeggen dat de verordening alleen betrekking kan hebben op lokaal eigendom waarbij sprake is van eigendom in juridische en economische zin. Er van uitgaande dat hier met functioneel eigendom 'juridisch' eigendom wordt bedoeld, betekent dit, dat deze verordening geen regels kan stellen aan de twee laatstgenoemde vormen.</i></p> <p>Lokaal eigendom moet ook gelden voor repowering van wind- en zonneparken. Gevraagd wordt dit in de verordening op te nemen.</p> <p><i>Antwoord: Artikel 6.12, derde lid Energiewet heeft betrekking op de aanleg of uitbreiding van een installatie voor de productie van hernieuwbare energie. Wij delen het standpunt dat de regels uit de verordening ook gelden voor de repowering van bestaande windparken omdat de windturbines meestal niet op dezelfde plek worden teruggeplaatst en omdat repowering vaak ook gepaard gaat met een uitbreiding van het windpark. Wij zullen dit in de toelichting op de verordening verduidelijken.</i></p> <p>In de verordening moet worden stilgestaan bij het vormgeven van lokaal eigendom bij batterijparken die nodig zijn voor de balancering van het net, mogelijk uit te denken als onderdeel van de aanbouwregeling.</p>

	<p><i>Antwoord: Zie ons antwoord aan de NVDE e.a. bij Uitgangspunt 1.</i></p>
REKS Hart van Brabant	<p>Het zoveel mogelijk aansluiten bij de modelverordening van wordt ondersteund.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennisgenomen.</i></p> <p>Maatwerk is nodig omdat in de regio al afspraken zijn gemaakt met energie coöperaties in de ontwikkelfase voor kleinschalige projecten.</p> <p><i>Antwoord: De verordening lokaal eigendom gaat gelden voor aanvragen van projectbesluiten, aanvragen voor wijziging van het omgevingsplan en aanvragen voor een BOPA die worden ingediend bij het bevoegd gezag na inwerkingtreding van deze verordening. Hieraan mag geen terugwerkende kracht worden toegekend omdat de motiveringsplicht een last betreft. Als ten behoeve van de bedoelde kleinschalige projecten dergelijke aanvragen nog niet zijn ingediend, dan gaat voor de producent ook de motiveringsplicht uit de verordening gelden ten aanzien van deze gemaakte afspraken met de energie coöperaties.</i></p> <p>De definitie uit de modelverordening van sluit niet aan bij de definitie uit de REKS waarbij lokaal eigendom ook kan worden ingevuld door gemeenten en lokale bedrijven.</p> <p><i>Antwoord: De in de verordening op te nemen regels ten aanzien van lokaal eigendom staan niet in de weg aan het uitgangspunt uit de REKS zoals weergegeven op pagina 108, om samen met lokale en regionale partijen invulling te geven aan lokaal eigenaarschap.</i></p> <p>Gevraagd wordt in de verordening onderscheid te maken naar de volgende vormen van lokaal eigendom en naar de haalbaarheid en wenselijkheid van het percentage van 50% bij die vormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - functioneel eigendom van de duurzame energiebronnen - financieel eigendom van de duurzame energiebronnen - Beleggen in de vorm van risicodragende obligaties - Afdrachten in een lokaal omgevingsfonds <p><i>Antwoord: Zie ons antwoord bij de RES West-Brabant hierboven.</i></p> <p>Lokaal eigendom moet ook gelden voor repowering van wind- en zonneparken. Gevraagd wordt dit in de verordening op te nemen, rekening houdend met de regionale invulling van lokaal eigendom door het POB REKS BV.</p> <p><i>Antwoord: Zie ons antwoord bij de RES West-Brabant hierboven met betrekking tot repowering. De regels in de verordening inzake de motiveringsplicht voor producenten c.q. ontwikkelaars gelden ook voor de POB REKS BV in het geval de provincie bevoegd gezag is en in het geval de provincie haar bevoegdheid heeft overgedragen aan een gemeente.</i></p> <p>In de verordening moet worden stilgestaan bij het vormgeven van lokaal eigendom bij batterijparken die nodig zijn voor de balancering van het net, mogelijk uit te denken als onderdeel van de aanbouwregeling.</p> <p><i>Antwoord: Zie ons antwoord aan de NVDE e.a. bij Uitgangspunt 1.</i></p>

Uitgangspunt 1: Hernieuwbare bronnen zon- en wind	
Geconsulteerde	Reactie
NVDE e.a.	<p>Akkoord dat de verordening gaat gelden voor zon en wind conform het klimaatakkoord uit 2019.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p> <p>Laat de verordening nu niet gelden voor batterijopslag (zowel standalone als co-located) omdat de huidige markt in hoge mate onzeker en in ontwikkeling is waarbij specifieke financiële en operationele risico's spelen. Daarnaast zijn batterijen geen vorm van energieopwekking. In de</p>

	<p>toekomst kan batterijopslag wel via de aanbouwregeling worden toegevoegd als dat wenselijk is in het kader van de (versnelling) van de ontwikkeling van energiegemeenschappen.</p> <p><i>Antwoord: De Energiewet ziet batterijen niet als een energiebron of als een onderdeel van een installatie voor de productie van wind- of zon, maar als een zelfstandige activiteit die hier los van staat, de elektriciteitsopslagfaciliteit. Mede-eigendom zoals bedoeld in artikel 6.12, derde lid van de Energiewet, ziet op mede-eigendom ten aanzien van de product-installatie zelf én op de exploitatie daarvan. Als de elektriciteitsopslagfaciliteit fysiek en technisch gekoppeld is aan de energiebron en als zodanig een rol speelt in de exploitatie van het wind- of zonnepark (co-located), dan hebben de regels uit deze verordening daar automatisch ook betrekking op. In deze situatie kan de producent motiveren welke specifieke financiële en operationele risico's spelen die lokaal eigendom ten aanzien van de co-located batterij belemmeren. Dit geldt niet voor een stand-alone batterij die los van de energiebron rechtstreeks op het elektriciteitsnet wordt aangesloten. Deze batterijen spelen geen rol in de exploitatie van een productinstallatie voor wind of zon en vallen daarom niet onder de reikwijdte van deze verordening.</i></p> <p>Toepassing van de verordening voor warmteprojecten wordt afgeraden omdat de Wet collectieve warmte (Wcw) regelt dat warmtenetten in publieke handen komen of in handen van een energiegemeenschap, waarmee het eigenaarschap afdoende is geregeld.</p> <p><i>Antwoord: De Wcw schrijft publiek eigendom voor een warmtebedrijf voor van minimaal 50%. Hiermee is nog geen lokaal eigendom geregeld. En een in de Wcw opgenomen warmtegemeenschap is niet altijd automatisch ook een energiegemeenschap in de zin van de Energiewet. Wij beperken ons vooralsnog echter alleen tot lokaal eigendom voor de hernieuwbare bronnen zon- en wind.</i></p> <p>Een inspanningsverplichting op agri-PV-projecten wordt afgeraden. Als de panelen op het dak worden gelegd is er vanzelfsprekend geen inspanningsverplichting rondom lokaal eigendom. Daarom is het niet logisch dat een dergelijke inspanningsverplichting wel ontstaat als de panelen op eigen grond worden geplaatst.</p> <p><i>Antwoord: Wij zien geen reden waarom lokaal eigendom niet zou kunnen gelden voor agri-PV op grond.</i></p> <p>Gevraagd wordt welke procedure de provincie volgt als via de aanbouwregeling een nieuwe hernieuwbare bron aan de verordening wordt toegevoegd.</p> <p><i>Antwoord: Een hernieuwbare bron kan alleen worden toegevoegd door de Verordening lokaal eigendom te wijzigen. Voor de wijziging van de verordening wordt dezelfde procedure gevolgd als voor de vaststelling van de verordening.</i></p>
RES Noordoost Brabant	<p>Begrijpelijk om voor nu bij wind en zon te blijven.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p> <p>Gevraagd wordt om een onderbouwing waarom lokaal eigendom bij andere bronnen minder van toepassing is.</p> <p><i>Antwoord: Voor de ontwikkeling van wind- en zonneparken is vaststelling van de verordening nu urgent gelet op de uitvoering van de Regionale Energie Strategieën. Aansluiting bij de model-verordening die zich ook beperkt tot de hernieuwbare bronnen zon- en wind, maakt een snelle vaststelling en inwerkingtreding van de provinciale verordening mogelijk. De uitwerking van regels voor lokaal eigendom ten aanzien van andere hernieuwbare bronnen dan zon- en wind in de verordening, vraagt maatwerk en meer onderzoek voor elke nieuw toe te voegen hernieuwbare bron. Dit belemmert een gewenste snelle inwerkingtreding voor de regels ten aanzien van wind en</i></p>

	<p><i>zon. Via de aanbouwregeling kunnen andere hernieuwbare bronnen op elk gewenst moment worden toegevoegd.</i></p> <p>Zijn andere onderdelen van energie-infrastructuur overwogen zoals batterijen? <i>Antwoord: Zie ons antwoord aan de NVDE bij Uitgangspunt 1.</i></p>
RES West-Brabant	<p>In relatie tot de aanbouwregeling wordt graag meegedacht over hoe de warmtetransitie en hoe batterijopslag onderdeel kunnen gaan uitmaken van de verordening. <i>Antwoord: Wij waarderen deze bereidheid. Zie ook ons antwoord bij de NVDE e.a. over warmte en batterijopslag.</i></p>
RES Metropool Regio Eindhoven	<p>Begrip voor aanbouwregeling die in eerste instantie alleen ziet op wind en zon, maar later zo nodig kan worden uitgebreid. <i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p> <p>Wens om ook de stimulatie van lokaal eigendom van groen gas productie op te nemen. <i>Antwoord: Zie ons antwoord bij de RES Noordoost.</i></p>
REKS Hart van Brabant	<p>Lokaal eigendom en zeggenschap moet binnen de hele energieketen (duurzame opwek, warmte, opslag en distributie) worden georganiseerd. De regio denkt graag mee over hoe warmte, groen gas of andere duurzame gassen en opslag kunnen worden meegenomen in lokaal eigendom maar merkt op dat deze naar aard en eigenschappen geen onderdeel uit moeten maken van deze verordening. <i>Antwoord: Wij waarderen het dat de regio hierover mee wil denken en delen de visie dat distributie naar aard en eigenschappen geen onderdeel uit moet maken van deze verordening. Zie verder ons antwoord hierboven bij RES Noordoost ten aanzien van andere hernieuwbare bronnen dan zon en wind en ons antwoord bij de NVDE e.a. over warmte en batterijopslag.</i></p>

Uitgangspunt 2: Toepassingsbereik verordening	
Geconsulteerde	Reactie
NVDE e.a.	<p>Akkoord met de gestelde ondergrens voor wind. Voorgesteld wordt de bovengrens los te laten zodat de verordening ook gaat gelden voor grote windparken van 100 MW waarvan de provincie het bevoegd gezag overgedragen krijgt door het Rijk. <i>Antwoord: Hoewel wij op dit moment geen bevoegdheidsoverdracht van het Rijk aan ons voorzien, staan wij hier niet onwelwillend tegenover voor het geval iets dergelijks toch aan de orde komt. Wij zullen in de verordening daarom geen bovengrens opnemen voor wind.</i></p> <p>Akkoord met de onder- en bovengrens voor zon. <i>Antwoord: Analooq aan wind nemen wij ook geen bovengrens op voor zon.</i></p>
RES Noordoost Brabant	<p>De begrenzing is goed onderbouwd. <i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p> <p>Hoe wordt de begrenzing gehandhaafd (bijvoorbeeld tegengaan opknippen projecten om onder drempel uit te komen)? <i>Antwoord: Een project mag niet via een salamitactiek in verschillende projecten worden opgeknipt. Dit wordt beoordeeld in het vooroverleg inzake de afbakening van de begrenzing van het project en de voor dat project benodigde vergunningen en andere toestemmingen om het te kunnen realiseren.</i></p> <p>Is in plaats van een bepaald vermogen overwogen om te kijken naar 'last' voor de omgeving?</p>

	<i>Antwoord: Nee. Artikel 6.12, aanhef derde lid van de Energiewet bepaalt "vanaf een bij die verordening te bepalen capaciteit van de installatie". Deze capaciteit wordt uitgedrukt in aantal megawatt. De modelverordening waar wij bij aansluiten gaat ook uit van een grens uit te drukken in een bepaald aantal megawatt. Dit is objectief bepaalbaar, de 'last' voor de omgeving niet.</i>
RES West-Brabant	<p>Opgeroepen wordt de verordening algemeen te laten gelden voor alle projecten voor zon- en wind, dus ook voor die projecten waarvoor de gemeente het bevoegd gezag is.</p> <p><i>Antwoord: Wij kunnen niet in de bevoegdheid van gemeenten treden. Voor wind- en zonneparken die niet van provinciaal belang zijn zoals bedoeld in artikel 6.2, eerste lid van de Energiewet (beneden de 15 respectievelijk 50 megawatt), kan de gemeenteraad zelf een verordening lokaal eigendom vaststellen op grond van artikel 6.12, derde lid Energiewet.</i></p>
RES Metropool Regio Eindhoven	<p>Het uitgangspunt dat de verordening ook van toepassing is als het bevoegd gezag voor een wind- of zonnepark wordt overgedragen aan een gemeente wordt gedeeld.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p>
REKS Hart van Brabant	<p>Door de voorgestelde drempels wordt het aan gemeenten overgelaten zelf een verordening te maken voor zon- en windparken beneden deze drempels.</p> <p><i>Antwoord: dat is juist, zie ook ons antwoord hierboven bij RES West-Brabant.</i></p> <p>De regio heeft in de RES al een invulling gegeven aan de definitie van lokaal eigendom. Bij overdracht van de provinciale bevoegdheid aan een gemeente gaat het beleid van de gemeente ten aanzien van lokaal eigendom gelden en wordt dit zo nodig aangescherpt.</p> <p><i>Antwoord: Gelet op de door ons opgenomen drempels in de verordening die betrekking hebben op wind- en zonneparken van provinciaal belang (vanaf 15 c.q. 50) geldt voor de producent van een wind- of zonnepark de motiveringsplicht uit de verordening ongeacht of het bevoegd gezag voor de ruimtelijke ontwikkeling bij de provincie of de gemeente ligt. Bij een bevoegdheidsoverdracht zijn gemeenten er daarom aan gehouden de verordening uit te voeren en te handhaven. Omwille van de duidelijkheid en rechtszekerheid is het ook zeer onwenselijk dat ten aanzien van wind- en zonneparken van provinciaal belang verschillende regels zouden gelden voor de motiveringsplicht van producenten, afhankelijk van wie het bevoegd gezag is voor deze wind- en zonneparken. Op grond van artikel 121 Gemeentewet mag een gemeente in een eigen verordening ook geen regels opnemen die strijdig zijn met regels uit een provinciale verordening. Voor de zon- en windparken waarvoor een directe bevoegdheid geldt voor gemeenten (beneden de 15 c.q. 50 megawatt) kan de gemeenteraad op basis van de Energiewet wel een eigen verordening vaststellen met daarin op te nemen eigen beleidsmatige afwegingen.</i></p>

Uitgangspunt 3: Kring van partijen en nabije omgeving	
Geconsulteerde	Reactie
NLVOW	<p>Het uitgangspunt van 50% lokaal eigendom biedt omwonenden doorgaans geen daadwerkelijke compensatie voor de negatieve effecten die zij van de windturbines ervaren. Direct omwonenden dragen de lasten omdat vooral kapitaalkrachtige partijen kunnen participeren. Het is zorgelijk dat de termen omwonenden, inwoners, gehinderde en leefomgeving vrijwel geheel ontbreken. Gepleit wordt voor expliciete uitgangspunten die deze minderheidsgroep beschermen. Lokaal eigendom kan ondersteunend zijn bij het voorkomen van wantrouwen, maatschappelijke weerstand en langdurige conflicten, maar raakt niet de kern van de zorgen van omwonenden en vergroot het draagvlak niet automatisch.</p> <p><i>Antwoord: Wij hebben begrip voor dit standpunt en erkennen dat lokaal eigendom op zichzelf niet de kern van de zorgen van direct omwonenden wegneemt en het draagvlak voor windparken niet automatisch vergroot. Daarom zien wij in te volgen projectprocedures als verantwoordelijk bevoegd gezag ook toe op een zorgvuldig participatieproces waarin deze zorgen serieus worden</i></p>

	<p><i>genomen. Naast de verordening lokaal eigendom is ook een voorstel voor een participatieverordening in procedure gebracht die dit borgt.</i></p> <p>Kerntaak van de provincie voor nabije omgeving is het stellen van heldere regelgeving, normen en effectieve handhaving.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p> <p>Het kunnen meeliften van de omgeving bij een energiegemeenschap is een goed streven maar heeft ook beperkingen en een keerzijde. Als de gemeente bevoegd gezag is kan de provincie een ondersteunende of adviserende rol vervullen. Als de provincie zelf bevoegd gezag is ligt een bemiddelende rol meer voor de hand. Een energiegemeenschap vertegenwoordigt niet noodzakelijk (alle) omwonenden, sommige energiecoöperaties gedragen zich als commerciële ontwikkelaars. De provincie moet ook oog hebben voor de omwonenden van windturbines die een (schijnbare) minderheid zijn.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p>
<p>Energiecoöperatie Meerijstad Energie</p>	<p>Noem de energiecoöperatie naast de andere partijen omdat een energiecoöperatie ook een energiegemeenschap kan zijn en de coöperatie de meest logische rechtsvorm is voor een energiegemeenschap.</p> <p><i>Antwoord: Wij zijn voornemens aan te sluiten bij partijen die een energiegemeenschap kunnen vormen en benoemen in de verordening daarom de volgende partijen: natuurlijke personen, micro-ondernemingen, kleine ondernemingen, middelgrote ondernemingen, of een bestaande georganiseerde vorm van personen of ondernemingen als hiervoor aangegeven, gemeenten, waterschappen en provincies. Hiermee wordt geborgd dat een energiecoöperatie ook tot de kring van partijen behoort en hoeft deze niet afzonderlijk genoemd te worden. Zie overigens ook de reactie van de NVDE e.a. er voor te waken niet allerlei andere partijen aan de bestaande definitie voor energiegemeenschappen toe te voegen.</i></p> <p>Het gekozen uitgangspunt voor windturbines vanwege mogelijke overlast over gemeentegrenzen heen is realistisch.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p>
<p>NVDE e.a.</p>	<p>Neem voor zonprojecten, ongeacht de gemeentegrens, een afstand van maximaal 750 meter rondom de productinstallatie op, gemeten vanaf de randen van het projectgebied. Limiteer het echter niet uitsluitend tot 750 meter zodat regionale initiatieven voor lokaal eigendom niet zijn uitgesloten als er op gemeenteniveau geen initiatieven van de grond komen. In de toekomst kan ten behoeve van energiegemeenschappen maatwerk logischer zijn.</p> <p><i>Antwoord: Wij geven hieraan geen gehoor. Deze afstand van 750 meter wordt niet nader onderbouwd. Uit jurisprudentie van de Raad van State volgt dat de vraag wie belanghebbend is in een procedure bij een zonnepark heel casuïstisch is. Of nog sprake is van gevolgen van enige betekenis hangt af van diverse factoren zoals afstand tot, zicht op, planologische uitstraling en milieugevolgen (bijvoorbeeld geluidhinder van transformatoren). Zo zijn direct omwonenden op 50 meter afstand nog als belanghebbende aangemerkt, maar op een afstand van 610 meter en 1.1 kilometer niet meer. Deze jurisprudentie ziet echter uitsluitend op de vraag wie belanghebbend is bij ervaren hinder van een zonnepark en verplicht niet dat lokaal eigendom zich beperkt tot een gebied binnen die afstand. Artikel 12, derde lid, onder a Energiewet geeft provinciale staten de ruimte om bij verordening een groter gebied aan te wijzen. Omdat een gebied gelegen binnen een afstand van 50 meter van de grens van het zonnepark, ook als dit dicht bebouwd is, te beperkt van omvang is voor de kans op succes voor het behalen van 50 procent lokaal eigendom, zal in de verordening een groter gebied worden aangewezen als nabije omgeving. Daartoe worden dan de gehele gemeente gerekend waarbinnen het zonnepark</i></p>

is gelegen, en daarnaast ook de gehele buurgemeente als het zonnepark op een afstand van minder dan 50 meter is gelegen met de grens van die buurgemeente.

Beprek ten aanzien van windparken de nabije omgeving tot het gebied binnen 10x de tiphoogte, ongeacht de gemeentegrens. Limiteer het echter niet uitsluitend tot 10x de tiphoogte, zodat regionale initiatieven voor lokaal eigendom niet zijn uitgesloten als er gemeenteniveau geen initiatieven van de grond komen. In de toekomst kan ten behoeve van energiegemeenschappen maatwerk logischer zijn.

Antwoord: Wij geven hieraan geen gehoor, mede gelet op de reacties van de RES-regio's, omdat wij de invulling van de nabije omgeving uitsluitend binnen de straal van 10x de tiphoogte ongeacht de gemeentegrens te beperkt vinden. Het gebied binnen deze straal is in de regel immers niet dicht bebouwd. Daarom zullen wij in de verordening regelen dat zowel de gemeente waarin de productinstallatie voor wind zich bevindt, als die buurgemeenten waarbinnen de straal van 10x de tiphoogte is gelegen, in zijn geheel tot de nabije omgeving worden gerekend.

Benadrukt wordt dat deze afstandsnormen gelden voor het bepalen van de nabije omgeving bij de inspanningsverplichting rondom lokaal eigendom. Deze gaan niet over afstandsnormen bij het definiëren van de mate van hinder van een energieproject.

Antwoord: Wij delen dit standpunt.

Gevraagd wordt dat de provincie verduidelijkt wat zij verstaat onder 'benaderen'. Welke inzet wordt van de initiatiefnemer verwacht. Deze moet financieel worden gemaximeerd.

Antwoord: Dit is vormvrij en aan de producent zelf zodat deze daarin flexibel is en maatwerk kan leveren naar gelang de omstandigheden in een specifieke situatie. Het financieel maximeren van de te plegen inspanning strookt niet met de gedachte achter de inspannings- en motiveringsplicht die provinciale staten op grond van artikel 6.12 Energiewet kunnen opleggen.

'Gevestigd zijn in de nabije omgeving van de hernieuwbare energieprojecten' is lastig te interpreteren als 'de hele gemeente'.

Antwoord: Provinciale Staten kunnen op grond van artikel 6.12 derde lid, onder a Energiewet bij verordening de kring van partijen, gevestigd in de nabije omgeving van de installatie bepalen. Het al dan niet ruim of eng begrenzen hiervan is een beleidsmatige keuze van Provinciale Staten.

Gevraagd wordt toe te lichten wat de provincie er mee bedoeld dat 'partijen ook een binding dienen te hebben met de eigen gemeente waarin zij zijn gelegen'. Voorgesteld wordt hier een beperking van deelname per participant op te nemen, zodat de deelneming in de investering niet bij één enkele lokale vermogende terecht komt.

Antwoord: In de toelichting van de verordening wordt voor 'binding hebbend met' opgenomen dat het gaat om bedrijven die hun verzorgingsgebied hebben of vinden in de gemeente of kern waar ze gevestigd zijn of zich vestigen én toegevoegde waarde bieden aan de sociaaleconomische structuur/voorzieningen. Brievenbusfirma's vallen niet onder de definitie van lokale ondernemers. Maatschappelijke instellingen wel. Hiermee wordt aangesloten bij de toelichting uit de model-verordening. De suggestie een beperking van deelname per participant op te nemen betrekken wij bij het concept van de verordening.

Het is verstandig voor de definitie van de kring van partijen te verwijzen naar de leden uit een energiegemeenschap als bedoeld in de Energiewet en er voor te waken niet allerlei extra partijen aan deze bestaande definitie toe te voegen. Aanbevolen wordt de rol van lokale overheden nader te duiden. Het is goed de gemeenten en provincie te betrekken bij gesprekken over

	<p>realisatie van lokaal eigendom als zij bevoegd gezag zijn of hiermee constructief samenwerken. Maar ook als zij zelf lokaal eigendom gaan vervullen. Gevraagd wordt welke rol de provincie gaat spelen in energiegemeenschappen en of zij bereid is hierin te investeren.</p> <p><i>Antwoord: Wij nemen hier kennis van. Wat betreft de nadere duiding van de rol van lokale overheden wijzen wij op het Energieperspectief 2050 dat op 15 januari 2026 is gepubliceerd en ter inzage heeft gelegen tot en met 26 februari 2026. Hierin staat een aantal concrete aanpakken beschreven tot 2030, die bijdragen aan versterking van het Brabantse Energiesysteem. Een van die aanpakken betreft de "Brabantse aanpak lokaal eigendom" waarin naast de vaststelling van deze verordening flankerend beleid wordt ontwikkeld om lokaal eigendom van de grond te krijgen.</i></p>
RES Noordoost Brabant	<p>In principe akkoord maar nadere uitwerking nodig wat betreft buurgemeenten. Is de hele buurgemeente nabije omgeving bij een windturbine?</p> <p><i>Antwoord: Uitgangspunt 3 dat ter consultatie is voorgelegd laat ons oorspronkelijk voornemen zien, dat niet de gehele buurgemeente bij wind tot de nabije omgeving wordt gerekend, maar enkel het gebied in de buurgemeente, gelegen binnen de straal van 10 keer de tiphoogte gemeten vanaf de voet van de windturbine. Vanwege de consultatiereacties van de RES-regio's op dit punt zijn wij echter voornemens de gehele buurgemeente tot de nabije omgeving te rekenen als de straal van 10 keer de tiphoogte binnen de buurgemeente valt.</i></p> <p>Als het bevoegd gezag voor een wind-zonnepark wordt overgedragen aan een gemeente dan worden daarmee ook de te stellen eisen en richtlijnen met betrekking tot lokaal eigendom mee overgedragen aan de gemeente. Als de provinciale verordening blijft gelden bij bevoegdheidsoverdracht aan gemeenten dan leidt dit tot ingewikkelde situaties waarin regels van twee overheden door elkaar lopen.</p> <p><i>Antwoord: Zie ook ons antwoord bij REKS Hart van Brabant, uitgangspunt 2. De verordening ziet op een motiveringsplicht voor producenten over hun inspanning lokaal eigendom te bevorderen en richt zich tot producenten die een wind- of zonnepark ontwikkelen dat van provinciaal belang is (vanaf 15 c.q. 50 tot 100 megawatt). Producenten zijn aan deze regels in de verordening gehouden ook bij een bevoegdheidsoverdracht van de ruimtelijke besluitvorming voor deze provinciale wind- en zonneparken aan gemeenten. Voor zover gemeenten een eigen verordening lokaal eigendom maken voor wind- en zonneparken beneden de 15 c.q. 50 megawatt, kunnen zij eigen voorwaarden stellen aan de in die verordening op te nemen motiveringsplicht. Hierdoor bestaat een duidelijke scheiding tussen enerzijds regels die gemeenten zelf opleggen voor hun eigen wind- en zonneparken waartoe zij direct bevoegd zijn en anderzijds voor wind- en zonneparken van provinciaal belang, ongeacht of de provincie zelf of de gemeente daarvoor de bevoegdheid heeft.</i></p>
RES West-Brabant	<p>Akkoord met de beoogde kring van partijen die door de producent moet worden benaderd.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p> <p>Het criterium 'gevestigd zijn in de nabije omgeving van de hernieuwbare -energieprojecten' moet voor elke afzonderlijke hernieuwbare energiebron worden bepaald omdat de wetgever zich niet uitspreekt over een geografische afbakening van een energiegemeenschap.</p> <p><i>Antwoord: Wij delen dit standpunt.</i></p> <p>Als projecten tegen gemeentegrenzen liggen ligt het voor de hand ook de buurgemeenten te betrekken, ook bij zonnevelden.</p> <p><i>Antwoord: Zie ook ons antwoord bij de NVDE e.a.</i></p>
RES Metropool Regio Eindhoven	<p>De link met het begrip 'energiegemeenschap' is niet duidelijk. De partijen die worden benaderd hoeven niet verenigd te zijn in een juridische entiteit.</p>

	<p><i><u>Antwoord:</u> Zie ons antwoord bij de Energiecoöperatie Meijerijstad en de NVDE e.a. Het is juist dat de te benaderen partijen ten behoeve van lokaal eigendom niet verenigd hoeven te zijn in een juridische entiteit, maar dit mag en kan wel.</i></p> <p>Verzocht wordt de kring van partijen die aansluit bij de modelverordening uit te breiden met ondernemingen die groter zijn dan middelgrote ondernemingen zoals beschreven in de Energiewet en met energiecoöperaties.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Zie inzake het toevoegen van de energiecoöperatie ook ons antwoord bij Energiecoöperatie Meijerijstad en de NVDE e.a. hierboven. Wij nemen geen ondernemingen op die groter zijn dan middelgrote ondernemingen, omdat dergelijke ondernemingen veelal geen lokaal karakter en ook geen binding hebben met de kern of gemeente waarin zij zijn gelegen, maar een veel groter verzorgingsgebied bestrijken waardoor zij geen toegevoegde waarde bieden aan de lokale sociaaleconomische structuur en voorzieningen.</i></p> <p>Bij een zonneveld dat tegen de gemeentegrens wordt gerealiseerd zou een afstandsnorm passender zijn.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Zie ook ons antwoord bij de NVDE e.a.</i></p> <p>Ingestemd wordt met de afstandsnorm voor wind, met dien verstande dat te benaderen partijen binnen die afstandsnorm moeten zijn gevestigd.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Zie ook ons antwoord bij de NVDE e.a.</i></p> <p>De beschrijving van buurgemeenten in relatie tot de afbakening van nabije omgeving is enigszins cryptisch en suggereert dat het gaat om buurgemeenten die (volledig) binnen de afstandsnorm zijn gelegen.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Zie ook ons antwoord bij de NVDE e.a. en RES Noordoost.</i></p>
REKS Hart van Brabant	<p>Akkoord met de beoogde kring van partijen die door de producent moet worden benaderd.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Hiervan wordt kennis genomen.</i></p> <p>Het criterium 'gevestigd zijn in de nabije omgeving van de hernieuwbare -energieprojecten' moet voor elke afzonderlijke hernieuwbare energiebron worden bepaald.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Wij delen dit standpunt.</i></p> <p>Als projecten tegen gemeentegrenzen liggen ligt het voor de hand ook de buurgemeenten te betrekken, ook bij zonnevelden.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Zie ook ons antwoord bij de NVDE e.a.</i></p>

Uitgangspunt 4: Bewijslast motiveringsplicht	
Geconsulteerde	Reactie
NLVOW	<p>Een zwaarwegende en transparante motiveringsplicht voor initiatiefnemers en producenten is essentieel.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> De zwaarwegendheid volgt uit de mogelijkheid een bestuurlijke herstelsanctie op te leggen als de motiveringsplicht niet wordt nageleefd. Dit betekent ook dat de regels in de verordening duidelijk en transparant moeten zijn voor degene die ze moet naleven.</i></p>
Energiecoöperatie Meierijstad Energie	<p>Voeg "de ontwikkelaar" toe aan de exploitant/producent. Deze zijn niet altijd dezelfde.</p> <p><i><u>Antwoord:</u> Zie ons antwoord bij de NVDE e.a. onderdeel algemene opmerkingen ten aanzien van de consultatievragen.</i></p>

	<p>Potentiële participanten moeten kunnen aangeven of zij het eens zijn met de redenen van de ontwikkelaar/producent waarom lokaal eigendom niet gelukt is. <i>Antwoord: Wij delen dit standpunt en betrekken dit bij de in de verordening op te nemen bewijslast.</i></p> <p>Hanteer de Participatiewaaijer uit het Klimaatakkoord ten aanzien van andere vormen van financiële participatie als minder dan 50% lokaal eigendom is behaald. <i>Antwoord: Wij hanteren de infografic zoals opgenomen in de model-verordening. deze heeft Energie Samen als bron en sluit aan bij de participatiewaaijer uit het Klimaatakkoord van 28 juni 2029.</i></p> <p>Een moeizaam verlopend proces kan vertragend werken of als reden worden gegeven waarom geen lokaal eigendom wordt bereikt. Daarom zou in de regeling kunnen worden opgenomen dat bepaalde procesonderdelen gelijktijdig kunnen verlopen voor rekening en risico van de ontwikkelaar/producent. <i>Antwoord: Het is onduidelijk welke procesonderdelen worden bedoeld. Door de bewijslast voor de motiveringsplicht al vroeg in het proces op te leggen aan producenten, namelijk bij het aanvragen van het projectbesluit, het aanvragen van het wijzigen van een omgevingsplan of het aanvragen van een BOPA, vragen wij een vroege inspanning van de producent om de kring van partijen in de nabije omgeving te betrekken bij de ontwikkeling van het wind- of zonnepark. Omdat wij denken dat de kans op succes dan het grootst is. Dit wordt ondermijnt door in de verordening op te nemen dat bepaalde procesonderdelen, welke dit ook moge zijn, gelijktijdig kunnen lopen voor rekening en risico van de producent.</i></p> <p>Omdat het voor energiecoöperaties steeds moeilijker wordt financieel te participeren moeten ontwikkelaars/producenten verplicht worden om andere vormen van participatie te onderzoeken. <i>Antwoord: Artikel 6.12, derde lid Energiewet en daarmee ook de op te nemen regels in de verordening zien op een inspanningsverplichting geen resultaatsverplichting. Wij kunnen dit derhalve niet verplichten in de verordening. Bovendien kent het derde lid onder c enkel en alleen een motiveringsplicht inzake andere vormen van financiële participatie dan mede-eigendom in het geval minder dan 50% mede-eigendom is overeengekomen.</i></p>
NVDE e.a.	<p>Laat de gegevens en bescheiden indienen voor de vaststelling van het ruimtelijk besluit en niet bij het indienen van de aanvraag. Dat laatste vraagt veel voorwerk door ontwikkelaars voordat zij hun aanvraag kunnen indienen. <i>Antwoord: Het is juist een bewuste en beleidsmatige keuze de bewijslast zo vroeg als mogelijk in het proces in te laten dienen en de initiatiefnemers voor een wind-zonnepark in het aller vroegste stadium van de ontwikkeling van hun plannen er toe te bewegen, voorafgaand aan het indienen van de aanvraag, al in contact te treden over lokaal eigendom met de omgeving die het aangaat. Deze werkwijze maakt de kans van slagen dat de omgeving via mede-eigendom wil meedoen met het project naar ons oordeel het grootst. Wij realiseren ons dat dit veel voorwerk vraagt door ontwikkelaars, voorafgaand aan het indienen van een aanvraag. Daar staat tegenover dat deze inspanning tijdens het beoordelingsproces van de aanvraag geen rol meer speelt waardoor besluitvorming op de aanvraag wordt versneld. Dit is ook zo besproken in het overleg van 10 maart 2026. Daarbij hebben wij aangegeven dat een moment "voor de vaststelling van het ruimtelijk besluit" erg onbepaald is. Bij mail van 13 maart 2026 heeft de NVDE ons laten weten om de indiening van de bewijslast mee te nemen in participatie- en communicatierapporten. Hierin kunnen wij echter niet meegaan. Als na het indienen van een aanvraag voor een projectbesluit, het door de ontwikkelaar of producent doorlopen participatietraject in de verkenningsfase van het project tot lokaal eigendom leidt, vraagt dit om een wijziging van de aanvraag voor dat project,</i></p>

gelet op de gewijzigde eigendomsverhoudingen. Dit vinden wij onwenselijk. Daarom vragen wij een inspanning van de ontwikkelaar en producent om lokaal eigendom te bevorderen voorafgaand aan het indienen van de aanvraag voor het project en de bewijslast bij die aanvraag in te dienen.

Een toetsing van de inspanningsverplichting later dan het moment van vergunningverlening leidt tot extra risico's bij de financiering van het project en tot veel vertraging in een project.

Antwoord: Wij delen dit standpunt. Zie ook ons antwoord hierboven.

Voorgesteld wordt voorafgaand aan de vergunningverlening een voortgangsgesprek tussen provincie en initiatiefnemer in te plannen op basis waarvan tijdige bijsturing mogelijk is.

Antwoord: Wij staan hier niet afwijzend tegenover. Zoals besproken op 10 maart 2026, kan het helpend zijn om de ontwikkelaar/producent het comfort te geven dat deze op de goede weg zit en geen herstelsanctie opgelegd gaat krijgen. Dit nemen wij in ogenschouw bij het opstellen van de concept-verordening. Daarbij kijken wij ook, zoals besproken, hoe wij (de ervaringen van) de partijen die door de ontwikkelaar/producent zijn benaderd hierbij betrekken.

Gevraagd wordt om een helder toetsingskader te ontwikkelen om te bepalen of initiatiefnemers aan hun verplichting hebben voldaan. NVDE e.a. denkt hierover graag mee. De criteria uit artikel 3.2 van de modelverordening van de VNG geven aan wanneer niet voldaan wordt aan de inspanningsverplichting. Deze zijn vaag geformuleerd en geven geen antwoord op de vraag wanneer wel voldaan is. De criteria uit punt A van ad 4 in de consultatiebrief werken ook niet voldoende concreet uit wanneer sprake is van voldoende inspanning. De brancheverenigingen gaan met NPRES op korte termijn hierover in gesprek om criteria voor een helder toetsingskader te formuleren. Als voorbeeld zou een criterium opgenomen kunnen worden dat naast de lokale energiecoöperatie ook landelijke/regionale coöperatieve partijen en de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) worden betrokken om begeleiding, kennisdeling en uitvoeringskracht te borgen.

Antwoord: Wij delen het standpunt van de NVDE e.a. zoals ook toegelicht op 10 maart 2026, dat dit artikel uit de model-verordening dat opsomt wanneer niet voldaan is aan de inspanningsverplichting heel vaag is en geen antwoord geeft op de vraag wanneer wel voldaan is. Daarom nemen wij dit artikel niet over in onze Brabantse verordening.

Verder is besproken of een verdere aanscherping c.q. detaillering van de criteria uit punt A van ad 4 wenselijk is. Het gedeelde beeld is dat uit de geformuleerde vereisten voor de motiveringsplicht en de gevraagde gegevens en bescheiden uit de model-verordening de initiatiefnemer kan afleiden wat hij moet doen qua inspanning. Hoe hij dat doet blijft vormvrij. Daardoor bestaat er voor de initiatiefnemer flexibiliteit om maatwerk te leveren toegespitst op specifieke omstandigheden in een concrete situatie. Het is onmogelijk om in de verordening limitatief op te sommen wanneer aan de motiveringsplicht is voldaan. De NVDE e.a. erkent dat dit om maatwerk vraagt.

Ook wordt het beeld gedeeld dat de BOM geen geschikte partij is om een rol op te pakken qua kennisdeling en begeleiding. Het voorstel om landelijke/regionale coöperatieve partijen een dergelijke rol wel te geven is door de vertegenwoordiger van Energie Samen op 10 maart 2026 nader toegelicht en op ons verzoek bij mail van 11 maart 2026 schriftelijk verwoord.

Hieruit begrijpen wij dat grote regionale dan wel landelijke coöperaties in de praktijk vaak samenwerken met kleine lokale coöperaties om lokaal eigendom tot stand te brengen. Deze

regionale/landelijke coöperaties leveren dan ervaring en expertise met betrekking tot projectontwikkeling waardoor de kleine lokale coöperaties durven in te stappen bij lokaal eigendom. Zo kunnen kleine lokale coöperaties groeien in hun rol. Als een regionale/landelijke coöperatie samen met een lokale coöperatie instapt in lokaal eigendom, dan heeft dit invloed op het percentage te behalen lokaal eigendom. Dit hangt af van de verhouding in het aandeel van de samenwerking tussen landelijke/regionale coöperatie enerzijds en lokale coöperatie anderzijds.

Wij staan positief tegenover een dergelijke samenwerking en zien daarvan ook de voordelen. Het aandeel van een dergelijke samenwerking tussen landelijke/regionale coöperaties enerzijds en lokale coöperaties anderzijds hoeft naar ons oordeel echter geen plek te krijgen in de regels van deze verordening. Deze zien wat betreft de inspanning voor het bevorderen van lokaal eigendom enkel op het aandeel van de lokale coöperatie.

In het gesprek van 10 maart is er door de vertegenwoordiger van Energie Samen in relatie tot "het gevestigd zijn in de nabije omgeving van de installatie" ook nog aandacht voor gevraagd dat de statutaire vestiging van lokale coöperaties niet altijd samenvalt met het werkgebied waarin deze actief zijn. Dit werkgebied volgt uit de statuten. Wij hebben hier aandacht voor in de toelichting op de verordening.

Als door externe factoren energiegemeenschappen zich terugtrekken in de voorbereidingsfase van de bouw mag dit geen gevolgen hebben voor de vergunningverlening omdat projectontwikkelaars daar geen vat op hebben.

Antwoord: Uit de toelichting op het amendement van Rooderkerk van 12 april 2024, vergaderjaar 2023-2024, Tweede Kamer 36 378, nr. 23 volgt nadrukkelijk dat beoogd is onderscheid te maken tussen twee sporen, enerzijds de motiveringsplicht voor het bevorderen van lokaal eigendom in de verordening en anderzijds het ruimtelijk besluitvormingsproces ten aanzien van het project. In het amendement staat immers: "(...) De provincie of gemeente is niet bevoegd planologische medewerking te weigeren op basis van het gemotiveerd afwijken van 50% lokaal eigendom (...)". In het verlengde daarvan geldt dit naar ons oordeel ook voor de situatie als energiegemeenschappen zich voorafgaand aan de bouw alsnog terugtrekken nadat bij de planontwikkeling bij overeenkomst een bepaald percentage lokaal eigendom is vastgelegd.

Gevraagd wordt om in de verordening een bewijslast op te nemen voor het bevoegd gezag bij een eventuele afwijzing van de aanvraag, inclusief escalatieladder.

Antwoord: Het schenden van de in de verordening opgenomen motiveringsplicht is geen grond de aanvraag voor het project af te wijzen. Zie ook wat wij hierboven hebben opgemerkt ten aanzien van het amendement Rooderkerk. Het bevoegd gezag kan wel naleving van de motiveringsplicht afdwingen door het opleggen van een herstelsanctie. Als wij een herstelsanctie opleggen (last onder dwangsom) moet in dat besluit voor die betreffende situatie op basis van de specifieke omstandigheden van het geval uiteraard zorgvuldig worden onderbouwd en gemotiveerd waarom het bevoegd gezag meent dat in casu niet aan de motiveringsplicht uit de verordening is voldaan. Een bewijslast of een escalatieladder zoals gevraagd kan daarom niet in algemene termen in de verordening worden verwerkt. Een voortgangsgesprek zoals door de NVDE e.a. voorgesteld biedt ook het comfort dat kan worden bijgestuurd ter voorkoming van het opleggen van een herstelsanctie.

De meeste uitgangspunten van de bewijslast zijn in essentie uitvoerbaar, maar zorgen voor veel extra documentatie. Het is niet mogelijk om per stap alle informatie die is gedeeld te overleggen.

	<p>De NVDE gaat er graag over in gesprek met de provincie hoe zij de inspanningsverplichting voldoende kunnen aantonen, waarbij de bewijslast uitvoerbaar en pragmatisch blijft.</p> <p><i>Antwoord: Wij zijn voornemens de in te dienen bewijsstukken van de modelverordening over te nemen. De NVDE e.a. hebben daarover in het gesprek op 10 maart 2026 aangegeven dat dit een administratieve last met zich meebrengt voor de ontwikkelaars/producenten die hanteerbaar is.</i></p> <p>Het overleggen van een getekende overeenkomst tussen producent en kring van partijen lijkt in het kader van bewijsvoering onnodig ver te gaan en is mogelijk in strijd met de AVG en andere vertrouwelijkheden.</p> <p><i>Antwoord: Wij begrijpen deze zorg. Wij kunnen deze gegevens opvragen omdat het beoordelen of aan de motiveringsplicht wordt voldaan een taak van algemeen belang is. De AVG biedt daarvoor een verwerkingsgrondslag. Daarbij doen wij niet meer dan nodig is om te verifiëren of aan de motiveringsplicht is voldaan, waardoor de verwerking van de persoonsgegevens ook proportioneel is. Na deze toets zullen wij in onze systemen de persoonsgegevens uit de overeenkomst direct onleesbaar maken, zodat het risico op schade bij een eventueel datalek wordt beperkt.</i></p>
RES Noordoost Brabant	<p>De bewijslast bij een overeengekomen percentage lokaal eigendom lager dan 50% vraagt een nadere onderbouwing. De verordening moet duidelijk maken onder welke voorwaarden het wel of niet toelaatbaar is om af te wijken van 50% lokaal eigendom.</p> <p><i>Antwoord: Daarmee zouden provinciale Staten buiten het kader van artikel 6.12 derde lid Energiewet treden. De regels die bij verordening mogen worden opgelegd door provinciale staten kunnen uitsluitend betrekking hebben op een motiveringsplicht van de producent waarom het percentage van 50% lokaal eigendom niet is behaald.</i></p> <p>De aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan of de aanvraag van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is het juiste moment voor het indienen van de gevraagde bewijslast van de motiveringsplicht. Maar borging in een anterieure overeenkomst blijft van belang omdat bij de aanvang van een project de voorwaarden uit de verordening worden besproken en op dat moment nog geen toetsing aan de verordening plaatsvindt.</p> <p><i>Antwoord: De regels in de verordening betreffen algemeen verbindende voorschriften die in zijn algemeenheid gaan gelden op het moment van inwerkingtreding van de verordening. Deze regels gelden daarom ook al op het moment dat de initiatiefnemer en het bevoegd gezag lokaal eigendom bespreken in het kader van een anterieure overeenkomst. De bewijslast hoeft daarom niet meer in een anterieure overeenkomst te worden geborgd.</i></p>
RES West-Brabant	<p>De inspanningen ten aanzien van de bewijslast zijn te beperkt en teveel op het proces gericht. Daarom is het goed dat partijen die zijn betrokken de inhoudelijke onderbouwing ondersteunen, waarom het lokaal eigendom niet van de grond is gekomen. Daarom moet de motivering een gezamenlijk ondertekend verslag van initiatiefnemer en betrokken partijen bevatten waaruit blijkt dat partijen het met elkaar eens zijn over het niet halen van de 50% norm aangevuld met de redenen daarvoor.</p> <p><i>Antwoord: Wij erkennen dat op dit punt het oordeel van partijen die door de ontwikkelaar/producent zijn benaderd op enige wijze ook een plaats moet krijgen in de bewijslast. De voorgestelde vorm van een verslag kan echter tot een impasse leiden als ontwikkelaar/producent en benaderde partijen het met elkaar oneens zijn en weigeren het verslag te ondertekenen. Daarom vragen wij de initiatiefnemer of producent ook een document te overleggen, namens de partijen die zijn benaderd, waaruit hun standpunt blijkt waarom 50% lokaal eigendom niet gelukt is.</i></p>

RES Metropool Regio Eindhoven	<p>Aansluiting bij de modelverordening voor de bewijslast en de genoemde momenten waarop de bewijslast moet worden ingediend bij het bevoegd gezag worden ondersteund ook in het geval het bevoegd gezag wordt overgedragen aan de gemeente.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p>
REKS Hart van Brabant	<p>De inspanningen ten aanzien van de bewijslast zijn te beperkt en teveel op het proces gericht. Daarom is het goed dat partijen die zijn betrokken de inhoudelijke onderbouwing waarom het lokaal eigendom niet van de grond is gekomen ondersteunen. Daarom moet de motivering een gezamenlijk ondertekend verslag van initiatiefnemer en betrokken partijen bevatten waaruit blijkt dat partijen het met elkaar eens zijn over het niet halen van de 50% norm aangevuld met de redenen daarvoor.</p> <p><i>Antwoord: Zie ons antwoord bij RES West-Brabant hierboven.</i></p> <p>Het POB REKS BV geeft invulling aan 50% lokaal eigendom voor wind- en zonprojecten in de ontwikkelfase. De motivatieplicht in wind en zon-projecten waar het POB REKS BV niet bij betrokken is mag daarom hogere eisen stellen aan de initiatiefnemer.</p> <p><i>Antwoord: De regels in de verordening zijn algemeen verbindend en gelden op gelijke wijze voor alle producenten voor een wind- of zonnepark, derhalve ook voor de POB REKS BV. Wij hebben grote waardering voor de invulling van 50% lokaal eigendom door de POB REKS BV. Wij zien echter niet in, waarom deze handelswijze van de POB REKS BV voor andere initiatiefnemers zou moeten leiden tot hogere eisen ten aanzien van de motiveringsplicht in de verordening.</i></p> <p>Het is verstandig dat de bewijslast moet worden ingediend bij de aanvraag voor het vaststellen van het projectbesluit, de aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan of de aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit omdat daarmee het te laat aanhaken van de omgeving wordt voorkomen en tijdsdruk geen argument wordt af te zien van lokaal eigendom van 50%.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p>

Uitgangspunt 5: Bestuurlijke herstelsanctie	
Geconsulteerde	Reactie
NVDE	<p>Het voorstel om geen sanctiebepaling op te nemen wordt gesteund.</p> <p><i>Antwoord: Hiervan wordt kennis genomen.</i></p>
RES Noordoost Brabant	<p>Welke afspraken worden in een anterieure overeenkomst gemaakt met de producent wat betreft naleving van de motiveringsplicht en eventuele sancties? Doet de verordening daar uitspraken over?</p> <p><i>Antwoord: In de anterieure overeenkomst hoeven hierover geen afspraken te worden gemaakt. De regels in de verordening over de motiveringsplicht zijn algemeen verbindend. Op basis van de Provinciewet en Gemeentewet zijn het provincie- c.q. gemeentebestuur bevoegd deze regels te handhaven (toepassen bestuursdwang). Als de regels uit de motiveringsplicht worden overtreden geeft dit een grondslag aan het bevoegd gezag om een bestuurlijke herstelsanctie zoals bedoeld in titel 5.3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) op te leggen, zoals een last onder dwangsom (in plaats van een last onder bestuursdwang). Titel 5.3 Awb is van dwingend recht, wat wil zeggen dat de hierin opgenomen bevoegdheden uitputtend en uniform zijn geregeld omwille van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid. Dat betekent dat een bestuursorgaan contractueel of beleidsmatig niet van deze regels kan afwijken. Om die reden maken wij hierover geen afspraken met een producent in een anterieure overeenkomst en nemen wij hierover in de verordening lokaal eigendom ook geen regels op.</i></p> <p>Het moet juridisch solide en uitvoerbaar zijn. Hoe ziet de provincie de uitvoering praktisch voor zich als de voorwaarden van de verordening geldig blijven bij een bevoegdheidsoverdracht aan</p>

	<p>de gemeente. Wat is de toegevoegde waarde van de verordening als de gemeente zelf gaat toezien op 50% lokaal eigendom en wat is de rol van de provincie in die situatie?</p> <p><i>Antwoord: De provincie kan medebewind vorderen van een gemeente als hiervoor een wettelijke grondslag bestaat. Gemeenten zijn hieraan dan gebonden. Een dergelijke wettelijke grondslag ligt in artikel 6.12 lid 3 Energiewet, waarin provinciale staten bevoegd zijn bij verordening regels te stellen ten aanzien van lokaal eigendom voor wind- en zonneparken met een provinciaal belang zoals beschreven in artikel 6.2 lid 1 Energiewet. De regels uit deze provinciale verordening komen dan ook te gelden voor gemeenten als zij op grond van artikel 6.2 lid 2 Energiewet bevoegd worden ten aanzien van wind- en zonneparken die van provinciaal belang zijn. In dat geval voeren gemeenten de regels uit de provinciale verordening in medebewind uit. Op grond van artikel 125 Gemeentewet is het gemeentebestuur bevoegd tot handhaving van regels die het gemeentebestuur uitvoert. Dit geldt niet alleen voor de uitvoering van autonome taken maar ook voor de uitvoering van medebewindstaken opgedragen aan gemeenten door de formele wetgever of de provincie. Daarom zijn de gemeenten ook het bevoegde gezag voor het handhaven van de motiveringsplicht in de provinciale verordening lokaal eigendom, als gemeenten de bevoegdheid overgedragen krijgen van de provincie voor wind- en zonneparken van provinciaal belang. De provincie heeft in die situatie geen rol.</i></p>
RES West-Brabant	<p>Sanctionering middels een last onder dwangsom lijkt redelijk.</p> <p><i>Antwoord: Wij nemen dit voor kennisgeving aan.</i></p>
RES Metropool Regio Eindhoven	<p>Ingestemd wordt met een bestuurlijke herstelsanctie zoals een last onder dwangsom als passende oplossing waarmee de naleving van de motiveringsplicht kan worden afgedwongen. De uitvoerbaarheid voor gemeenten die het bevoegd gezag overgedragen krijgen kan niet worden beoordeeld.</p> <p><i>Antwoord: Wij nemen dit voor kennisgeving aan.</i></p>
REKS Hart van Brabant	<p>Sanctionering middels een last onder dwangsom lijkt redelijk, maar is gemaximeerd. De weigering van de vergunning moet als ultieme sanctie worden opgenomen als de motivatie voor minder dan 50% lokaal eigendom ontoereikend blijft over een bepaalde periode.</p> <p><i>Antwoord: Een dergelijke weigering is in strijd met het legaliteitsbeginsel en met het verbod van détournement de pouvoir als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. In het hierboven eerder aangehaalde amendement van Roorda staat ook verwoord dat de vergunning niet mag worden geweigerd om die reden (zie ons antwoord aan de NVDE e.a. bij Uitgangspunt 4).</i></p>